

جایگاه شیطان در نظام آفرینش

سپهرغرب، گروه اندیشه - حامد محمدی
متین: در شماره‌های سابق اشاره کردیم که
خداوند انسان را به جهت رسیدن به کمال و
سعادت ابدی آفریده است. برای تحقق چنین
هدفی مایبست تلاش کرده و با اختیار خوش
استعدادهای خدادادی را شکوفا کند و لیاقت
دریافت نعمتهای بهشتی را به دست آورد. حال
سؤال این است که وجود «شیطان فریکار» با
هدف از آفرینش انسان چگونه قابل جمع است؟
به این منظور ابتدا باید تأمل در حقیقتش و
چرایی وجودش داشته باشیم.

■ شیطان چیست، ابلیس کدام است؟

در منابع دینی و کتب لغوی از هر موجود شروری به نام شیطان یاد میشود؛ پس مقصود از شیطان موجودی است که شیطنت میکند؛ بنابراین شامل انسانها و جنها میشود. «و كذلك جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيَاطِينَ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا» و اینچنین خداوند برای هر پیامبری دشمنانی قرار داده است. این دشمنان شیطانیایی از جنس انسان و شیطانیایی از جنس جن هستند و کارشان این است که سخنان فریبنده و بیاساس القا میکنند تا مردم را فریب دهند (انعام، ۱۱۲). از این آیه برمیآید که شیطان واقعی کسی است که سخنان مزخرف را منتشر میکند و مقابل آن کسی است که سخنانی حکیمانه و عاقلانه در راستای هدایت جامعه انسانی رواج میدهد.

اما سخن بر سر خلقت شیطان با این معنا عام نیست، بلکه هدف از این نوشتار آن است که ببینیم هدف خداوند از خلقت شیطان به خصوصی که ادیان مختلف اعتقاد به وجود آن دارند، چیست؟ این شیطان معروف به «ابلیس» است. ابلیس نام خاص شیطانی بوده که کارش وسوسه همه انسانها از ابتدای خلقت آنها تا قیام قیامت است.

تصور عموم ناآگاهان این است که ابلیس
فرشته‌ای بود که فرمان خداوند مبنی بر سجده
بر انسان را عصیان کرد و از درگاه ربوبی رانده
شد؛ «وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا
إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ» و

■ بنابراین برای شناخت حقیقت و ماهیت

پس باید دید حقیقت و ماهیت جن چیست؟
 ابتدا بد نیست بدانیم در قرآن سوره‌های به نام جن وجود دارد؛ بنابراین وجود جن از نظر قرآن جری است مسلم و قطعی. اما جن چگونه وجودی است؟ براساس آنچه که از آیات و روایات و کشف و شهود عرفا بدست می‌آید، جنها مایهات بسیاری به انسانها دارند. آنها موجودات فطری هستند که مانند انسان مکلف هستند.

به خدا و پیامبر (ص) و امیرالمؤمنین (ع) ایمان
بیاورند؛ بنابراین برخی از آنها کافر، بعضی
مسلمان سنی و برخی نیز شیعه هستند. برخی
در خدمت مؤمنانند و برخی دیگر در شرایط
به ادیت و آزار انسانها دست میزنند؛ به این سان
روح آنها و مسئولیتشان با انسان تفاوت چندانی
ندارد. اما ماده اولیه بدن و جسم آنها با جسم
انسان متفاوت است.

■ تمایز انسان و جن

ماده اولیه بدن جن از آتش است؛ درحالی
که ماده اولیه بدن انسان از خاک است. البته
باید توجه داشت همانگونه که بدن انسان
با خاک متوجه بوده و تنها ریشه و مواد اولیه
تشکیل دهنده آن عناصر موجود در خاک است.

■ تمایز انسان و جن

ماده اولیه بدن جن از آتش است؛ درحالی که ماده اولیه بدن انسان از خاک است. البته باید توجه داشت همان گونه که بدن انسان با خاک متفاوت بوده و تنها ریشه و مواد اولیه تشکیل دهنده آن عناصر موجود در خاک است،

حضرت علی علیه السلام فرمودند:
اگر بردبار نیستی، خود را به بردباری بزن، زیرا کم شده
کسی خود را شبیه قومی کند و از آنان به شمار نیاید.

■ سه‌شنبه ۱۷ اسفند ماه ۱۴۰۰
■ سال دوازدهم ■ شماره ۲۲۵۷

تلفن دفتر مرکزی: ۳۱۳۳۰ - ۰۸۱ - امور مشتریان: ۰۹۱۳۱۶۸۵۷۴
صاحب امتیاز روزنامه: ۰۹۱۸۱۳۱۵۴۱ - آژهی ها: ۰۸۱ - ۳۸۲۵۴۰۰
پیماک: ۰۸۱ - ۳۸۲۱۸۱۶۰ - ارتباط با تحریریه: ۰۸۱ - ۳۸۲۷۲۹۳۹ - دورنما: ۰۸۱ - ۳۸۲۱۸۱۶۹
گستره توزیع: استان های ایلام - کرمانشاه - کردستان - مرکزی - همدان

شاهد

۹-۱ همدان ۱۲

www.sepehrpress.ir

ما همه رفتار و کردارمان را به امام امت، آن پیر جماران
مدیون هستیم؛ او به مردم یاری قرآن و ائمه اطهار (ع) را
آموخت.

شهید سیدامیر فدایی فروتن

Email: sepehrgharb.news@gmail.com

 sepehrgharb

سندھ -۱-۷ | ایلام ۶-۱۴ | مرکزی -۱-۸ | کرمانشاہ -۴-۱۲ | ہمدان -۱-۹

 www.sepehrpress.ir

 @sepehrgharb

Email: sepehrgharb.news@gmail.com

 sepehrgharb

است که در دلتا نفوذ کند و انسانها را به سوی بدبها
 سوق دهد؛ به دیگر سخن، فلسفه و جدوی شیطان
 را طبق بهای انسان چیست؟ اگر آلبیس موجود نبود
 بهتر نبود؟ آیا خواندن گونه که موجودی شرور
 را آفریده است که انسان را به سمت شر بکشانند.
 موجود یا موجوداتی را نیز خلق کرده است که به
 نیکبها می کنند و انسانها را به سمت خیرات سوق
 دهند تا دو کفه ترازو مساوی باشند؟ شماره آینده به
 این مسائل اختصاص خواهد یافت.

«آجمعین» قطعاً و قطعاً جهنم را مملو از تو (ایلیس) و کسانی که از تو تبعیت کنند خواهم کرد (ص، ۸۵). سخن در این است که او خود را شر و گمراهی را، انتخاب کرده و سستیاش بهیچ قدرتی که هرکس را بتواند با خود به جهنم میکشاند، ازاینرو هدف از خلقت شیطان همانند انسان رسیدن به تکامل اختیاری و سعادت و خوشبختی ابدی است. خداوند هیچ موجودی را از ابتدا برای عذاب نیافریده؛ اما هر خاوند به او چنین قدرت خارق العاده‌ای داده

■ هدف از آفرینش ابلیس

بنابراین شیطان جنی است در (دیفانسان)، موجودی مختار که مکلف است از میان گرایشهای متعدد که خداوند در وجودش نهاده است، راه خیر را انتخاب کند؛ ازاینرو خداوند شیطان (ابلیس) را از ابتدا شیطان نامیده است. این خود شیطان بوده و این را اختیار دست به شیطنت و وسوسه و گمراهی انسان میزند؛ به همین جهت مستحق عذاب الهی است. «لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمَنْ يَتَّبِعُ مَنْهُمْ